

Forslag til Forespørgselsdebat om hvilken samfundsmæssig og strategisk rolle bør de Selvstyreejede aktieselskaber udfylde fremover?

(Medlem af Inatsisartut Karl-Kristian Kruse, Siumut)

Svarnotat

(Formanden for Naalakkersuisut)

Indledningsvis takker Naalakkersuisut for forslaget til forespørgselsdebat om, hvilken samfundsmæssig og strategisk rolle bør de Selvstyreejede aktieselskaber udfylde fremover fra Karl-Kristian Kruse, Siumut. En forespørgselsdebat om dette emne giver en god mulighed for at belyse de forhold, der gør sig gældende for udviklingen af de selvstyreejede aktieselskaber.

Naalakkersuisut kan indledningsvis oplyse, at der i samarbejde med selskabernes ledelse løbende føres en dialog om udviklingen i selskabet, samt hvorvidt det enkelte selskab er egnet og klar til en eventuel omstrukturering. Disse vurderinger rummer både et økonomisk og et samfundsmæssigt perspektiv, som er nogle blandt de vigtige faktorer, der bør ligge til grund for en stillingtagen til en eventuel væsentlig ændring i selskabets virke.

Overordnet set deler Naalakkersuisut forslagsstillerens synspunkt om, at vores ejerskab af selskaber forsat skal udvikles og at selskaberne skal tjene andre formål end blot at danne et stort overskud. Vores selskaber har til formål at understøtte en produktion i det grønlandske samfund og sikre et passende serviceniveau for landets borgere. De selvstyreejede selskaber har alle et formål - de har en opgave i samfundet, der skal løses.

Imidlertid er det nødvendigt, når man ønsker at drøfte vores selskabers struktur og udvikling, at man tager højde for, at selskaberne er væsentligt forskellige og at de politiske mål for selskabernes udvikling tilsvarende kan være meget forskellige.

Der er for eksempel infrastruktur- og forsyningsvirksomheder som Royal Arctic Line A/S, Kalaallit Airports A/S, Tele Greenland A/S, KNI A/S, Sikuki Nuuk Harbour A/S samt Air Greenland A/S. Disse selskaber har som fælles træk blandt andet, at de yder forsyning og service, som er med til at "binde landet sammen" og fordele et godt og ensartet serviceniveau til hele landet.

En anden kategori af selskaber er f.eks. NunaOil A/S, Greenland Holding A/S, Greenland Oil Spill Response A/S og Visit Greenland A/S. Disse selskaber er ganske små og varetager ikke almindelige forretningsmæssige driftsopgaver. I disse selskaber er aktieselskabsformen valgt for bl.a. at sikre en beslutningsstruktur på de pågældende områder med arms længde til det politiske og administrative system.

En tredje type selskab er Royal Greenland A/S, som fungerer på fuldt kommercielle vilkår og i et konkurrencepræget marked.

Selskaberne udfylder med andre ord forskellige funktioner i det grønlandske samfund. Det er vigtigt at holde sig for øje. Nogle opererer i et frit og konkurrencepræget marked, mens andre via lovgivning eller koncession løser samfundsopgaver uden for almindelig konkurrence.

Det er derfor nødvendigt, at den rette organisering af et forretningsområde ses ud fra et individuelt perspektiv, selskab for selskab. Hvad er selskabets situation? Hvilken rolle skal selskabet udfylde? Hvad kan der være af fordele, ulemper og evt. synergieffekter ved at ændre organiseringen af de selvstyrejede selskaber.

Det er Naalakkersuisuts opfattelse, at der gennemgående har været faste mål og principper for vores aktieselskaber, som har gjort sig gældende siden hvert enkelt selskabs stiftelse og som der har været bred enighed om politisk. For eksempel har man gennem årene fastholdt et princip om, at selskaberne skal fungere uafhængigt af det politisk administrative system, både økonomisk og ledelsesmæssigt og at økonomiske relationer mellem selskabet og det politisk administrative system skal være transparente og forretningsmæssigt forsvarlige for de berørte selskaber.

Overordnet er der ingen tvivl om, at aktiviteterne i de forskellige selskaber skal gennemføres på et forretningsmæssigt forsvarligt grundlag, hvor det også er vigtigt at selskaberne fortsat skal udvikle sig og dette skal ske til gavn for samfundet. Naalakkersuisut ønsker at fremhæve, at omstrukturering af de selvstyrejede selskaber er et komplekst emne og en proces, der kan have betydelige samfundsmæssige konsekvenser, positive såvel som negative.

Med disse bemærkninger ser Naalakkersuisut frem til Inatsisartuts debat.